

Nr 211.

Ankom till riksdagens kansli den 18 juni 1942 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring av vissa bestämmelser i krigsavlöningsreglementet.

(1:a avd.)

I propositionen nr 350 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 29 maj 1942, föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga ändringar i krigsavlöningsreglementet i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i berörda statsrådsprotokoll anförts.

Ändring av 12 § krigsavlöningsreglementet.

Enligt 12 § krigsavlöningsreglementet utgår, fränsett vissa undantagsfall, vid tjänsteresa eller tjänsteförrättning utom den egentliga krigsförläggningsorten ersättning enligt räkning, som godkännes av vederbörande chef, för resekostnader samt för inkvarterings- och förplägnadskostnader. Ersättningen för sistnämnda kostnader utgår med vissa angivna belopp, därvid dock skall iakttagas, att ersättningen för enstaka måltider under ett dygn ej må utgå sammanlagt med mera än för helt dygn angivet belopp.

I proposition 1942: 130 har Kungl. Maj:t med hänsyn till den av krisläget betingade prisstegringen framlagt förslag om höjning av vissa i allmänna resereglementet den 27 juni 1929 (nr 210) stadgade traktamentsbelopp. Enligt förslaget skulle höjningen utgöra för traktamentsklass A 1 krona, att läggas till dagtraktamentet, för klasserna B och C 2 kronor, därav 1 krona till dagtraktamentet och 1 krona till natttraktamentet, samt för klasserna D—F 3 kronor, därav 2 kronor till dagtraktamentet och 1 krona till natttraktamentet. I utlåtande 1942: 104 har statsutskottet föreslagit en höjning av dagtraktamentena i överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t föreslagit men förordat, att höjningen av natttraktamentena med 1 krona endast skall avse de tre lägre traktamentsklasserna, D—F. Enligt skrivelse 1942: 217 har riksdagen beslutat i enlighet med utskottets förslag. Ändringarna skola träda i kraft den 1 juli 1942.

Svenska officersförbundet har hemställt, att liknande ändring av motsvarande bestämmelser i krigsavlöningsreglementet måtte vidtagas. I anledning härav har *lönenämnden* anförts, att nämnden med hänsyn till den höjning av traktamentsersättningarna enligt allmänna resereglementet, som fastställts av riksdagen, funne en höjning av den enligt 12 § krigsavlö-

ningsreglementet medgivna gottgörelsen böra vidtagas från och med den 1 juli 1942, då nämnda förhöjda traktamentsersättningar avsetts skola vinna tillämpning. Vidare har nämnden yttrat bland annat följande:

Därest för de olika grupperna krigslöneklasser reduktion av förplägnadsersättningen i förhållande till dagtraktamentet enligt allmänna resereglementet skulle ske efter samma grunder, som hittills tillämpats, komme gottgörelsen enligt krigsavlöningsreglementet för personal i 9 och 10 krigslöneklasserna å ena och personal i 11 krigslöneklassen å andra sidan, för vilka kategorier för närvarande olika gottgörelsebelopp fastställts, att utgå med samma belopp för båda grupperna eller med 7 kronor för inkvartering och 10 kronor för förplägnad, allt för helt dygn räknat. Detta sammanhänger med att förplägnadsersättningen enligt krigsavlöningsreglementet successivt reduceras för de högre krigslöneklasserna i förhållande till dagtraktamentsersättningen enligt resereglementet.

Departementschefen har anfört följande.

Sedan traktamentsbeloppen i allmänna resereglementet blivit höjda på sätt i det föregående angivits, torde jämväl motsvarande ersättningar i krigsavlöningsreglementet böra undergå erforderliga jämkningar.

Beträffande höjningens storlek böra ändringarna i allmänna resereglementets traktamentsbelopp i princip följas. Såsom lönenämnden framhållit kommer emellertid vid konsekvent genomförande härav personal i 9 och 10 krigslöneklasserna, å ena, samt personal i 11 krigslöneklassen, å andra sidan, att erhålla samma ersättningsbelopp, vilket onekligen förefaller mindre tillfredsställande. För att undanröja denna följd av den förhållandevis stora reducering, som förplägnadsersättningen för de tre högsta grupperna av krigslöneklasser med hänsyn till förmånen av terminslön undergått, har lönenämnden förordat, att förplägnadsersättningen för personal i 11, 12 och 13 samt 14—16 krigslöneklasserna fastställas för helt dygn till respektive 11, 12 och 13 kronor samt för middag och för annan måltid i proportion därtill. Alternativt har lönenämnden förordat, att de förhöjda ersättningsbeloppen bestämmas med tillämpning i princip av hittillsvarande grunder men med vidtagande av en separat höjning av förplägnadsersättningen i 11 krigslöneklassen.

Det synes böra få ankomma på Kungl. Maj:t att taga ställning till de sålunda framställda alternativa förslagen och till detaljutformningen i övrigt av föreskrifterna i ämnet. Härtill torde riksdagens bemyndigande böra inhämtas. De ändrade bestämmelserna böra liksom ändringarna i allmänna resereglementet träda i kraft den 1 juli 1942.

Ändring av 5 § 7 mom. krigsavlöningsreglementet.

Enligt 5 § 1 mom. krigsavlöningsreglementet skall månadslön för den fast anställda personalen utgå med belopp motsvarande en tolftedel av årslönen enligt vederbörligt, för personal å aktiv stat gällande fredsavlöningsreglemente. Lönen skall principiellt bestämmas efter den lönegrad, till vilken vederbörandes beställning å aktiv stat eller, för icke aktiv personal, den mot beställningen svarande tjänstegraden (tjänsteklassen) är att hänföra.

I 5 § 7 mom. första stycket krigsavlöningsreglementet stadgas, att beställningshavare på aktiv stat, över stat eller på reservstat, som innehar högre tjänstegrad eller tillhör högre tjänsteklass än som motsvarar hans beställning, vid tillämpning av bestämmelserna i 1 mom. skall hänföras till lägsta löne-

klassen inom den mot den högre tjänstegraden (tjänsteklassen) svarande lönegraden på aktiv stat, som för honom medför högre lön än den, vartill enligt krigsavlöningsreglementet hans beställning berättigar honom. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning, då fast anställd personal för krigstjänstgöringstiden konstitueras i högre tjänstegrad (tjänsteklass) än den han eljest innehar.

Jämlikt kungörelse den 28 juni 1940 (nr 689) angående tillägg till 1 § 1 mom. kungörelsen den 3 september 1939 med tillämpningsföreskrifter till krigsavlöningsreglementet skall beträffande beställningshavare å övergångsstat, som innehar högre tjänstegrad (tjänsteklass) än som motsvarar hans beställning, vad i 5 § 7 mom. första stycket krigsavlöningsreglementet stadgas äga motsvarande tillämpning.

Sedan fråga uppkommit om vissa ändringar i berörda bestämmelser, har *lönenämnden* i utlåtande i ämnet erinrat, att stadgandet i 5 § 7 mom. krigsavlöningsreglementet byggde på den grundsatsen, att lönen för den fast anställda personalen borde anpassas efter det befäl, vederbörande på ett stadigvarande sätt utövade. Härvid hade presumerats, att åt beställningshavare på aktiv stat, över stat eller på reservstat, som tillagts högre tjänstegrad eller tjänsteklass än som motsvarade hans beställning — vare sig i regemente, kår etc. eller i armén, marinen eller flygvapnet — anförtroddes ett befäl, som svarade mot den högre tjänsteställningen. I fråga om övriga befattningshavare, som innehade högre tjänsteställning än som normalt vore förenad med deras beställning, t. ex. en pensionerad kapten, som utnämnts till major i armén, hade däremot icke utan vidare räknats med att de komme att anförtros ett befäl, som motsvarade deras högre tjänsteställning. För att sistberörda personal skulle erhålla lön enligt sin tjänsteställning, erfordrades konstituering för krigstjänstgöringstiden i den högre befattningen.

Enligt vad erfarenheten rörande verkningarna av krigsavlöningsreglementets bestämmelser givit vid handen, hade ifrågasvarande stadgande medfört vissa ojämnheter i tillämpningen i så måtto, att den till grund för stadgandet liggande principen, att beställningshavare, som tillagts högre tjänsteställning än som motsvarade hans beställning, regelmässigt skulle anförtros ett mot tjänsteställningen svarande befäl, icke i praktiken upprätthållits.

Med anledning av framställningar från arméförvaltningen och chefen för marinen hade lönenämnden uttalat, att även lönenämnden funne det vara angeläget, att ifrågasvarande stadgande erhöle en innebörd, som möjliggjorde en jämnare tillämpning än för närvarande är fallet. I likhet med arméförvaltningen och chefen för marinen hyste lönenämnden den uppfattningen, att beställningshavare, vilken innehade högre tjänsteställning än som normalt motsvarade hans beställning, icke borde komma i åtnjutande av den mot den högre tjänsteställningen svarande månadslönen i andra fall än då med beställningen förenades arbetsuppgifter, som borde ankomma på beställningshavare i den mot den högre tjänsteställningen svarande graden. Då emellertid innehavet av högre tjänsteställning än som motsvarade innehavd beställning icke i och för sig utgjorde garanti för att beställningshavaren under krigsförhållan-

den tillades ett mot den högre tjänsteställningen svarande befäl eller ansvar, borde såsom förutsättning för åtnjutande av den högre månadslönen tillika gälla, att beställningshavaren för krigstjänstgöringstiden konstituerades i den mot hans befattning svarande tjänstegraden (tjänsteklassen).

Departementschefen har anslutit sig till de av lönenämnden anförda synpunkterna. Endast den beställningshavare, vilken för krigstjänstgöringstiden placeras i befattning med arbetsuppgifter motsvarande dem som regelmässigt ankomma på högre beställningshavare och vilken på grund härav för nämnda tid konstitueras i den mot befattningen svarande högre tjänstegraden (tjänsteklassen), bör således enligt departementschefens mening få åtnjuta den högre månadslönen.

Det har synts departementschefen böra få tillkomma Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser i ämnet ävensom att taga ställning till frågan om ikraftträdandet av de ändrade bestämmelserna.

Utskottet.

Utskottet har funnit vägande skäl förebragta för att ändringar vidtagas i krigsavlöningsreglementet i de av departementschefen angivna avseenden. Då departementschefens uttalanden i övrigt icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga ändringar i krigsavlöningsreglementet i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 29 maj 1942 anförts.

Stockholm den 18 juni 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 210.
